

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt III. De origine, & institutione voti paupertatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

renunciando omnibus possessis, ut verè pauper. Quare se habet ad liberalitatem ut holocaustum ad sacrificium, ut docet Divus Thomas *dist. 1. quaestio 186. articulo 3. ad 6.* & colligitur ex D. Gregorio dicente, quod illi, qui ex possessis rebus subsidia egentibus ministrant, in bonis quæ faciunt, sacrificium offerunt, qui aliquid DEO immolant, & aliquid sibi referunt: qui vero nihil sibi referunt offerunt holocaustum, quod est majus sacrificium. Quod etiam ibi colligitur ex D. Hieronymo contra Vigilantium. Potest etiam dici paupertatem esse actum heroicum liberalitatis, & sic ad ipsam pertinere non aliter ac de virginitate sentit Cajetanus *dist. 1. quaest. 152. artic. 3.* & D. Thom. *2. 2. quaest. 147. artic. 3.* & de jejunio philosophatur ut de actu abstinentiæ.

Notandum verò est, ut ea quæ nuper diximus clarius percipiatur, quod in hac virtute paupertatis formalis ratio, quæ illam constituit in esse talis virtutis, est, velle bene uti omnibus rebus exterioribus, abrenunciando omnibus in quantum sunt fomenta interiorum passionum, & impedimenta perfectionis comparandæ, ut sic liberius DEO vacemus, & sic propinqua materia paupertatis sunt interiores passionum, secundum quas homo afficitur circa res exteriores, quas paupertas omnino moderatur, & corrigit. Objectum verò materiale remotum est ipsa abdicatio rerum exteriorum; finis verò est DEO vacare. Unde circa bona exteriora secundum diversas rationes, diversæ virtutes versantur: in quantum bene utimur divitiis, eas elargiendo quando, & quo modo oportet, est liberalitas. In quantum verò utimur divitiis secundum quandam specialem rationem, in quantum assumuntur in alicujus operis magni experientiam, dicitur magnificentia, ut D. Thom. *dist. artic. 3.* annotavit. Quibus addi potest, quod in quantum utimur divitiis, eas à nobis omnino abdicando, qui est melior usus divitiarum, dicitur vera paupertas.

Quodammodo si paupertatis obiectum proximum, quodnam remotum ac materiale.

Respondetur argumentis pro parte negativa adductis.

Ad argumentum in contrarium posita Respondetur. 1. ad auctoritatem D. Thom. ibi non negare D. Thom. paupertatem Evangelicam esse virtutem, sed tantum loqui de illa prout generice, & absolute sumitur, quæ ut sic est indifferens, nec ex se ordinatur ad bonum rationis, quemadmodum jejunium, & virginitas si absolute considerentur.

Ad secundum respondetur, virtutibus, quæ sunt de consilio, non contrariari vitium, ut patet in religionibus, quarum statuta, seu constitutiones non obligant ad culpam. Quæ, ut nos alibi probavimus, ad virtutem obedientiæ pertinent, & tamen earum transgressio potest esse sine vitio inobedientiæ.

Vel 2. respondetur paupertatem esse virtutem prout cadit sub voto, & tunc ei opponitur proprietatis vitium, quæ etiam ratione docuit D. Thom. *2. 2. q. 152. artic. 3. ad 4.* virginitatem esse virtutem.

Ad confirmationem respondetur ex mente D. Thom. *dist. 9. 152. artic. 3. ad 2.* quod quamvis alicui virtuoso deficiat materia virtutis (sicut pauper habet materiam temperantiæ, deficit verò materia magnificentiæ) potest tamen habere id quod est formale in illa virtute, ut scilicet sit in preparatione animi illam virtutem exercendi si hoc sibi competeret, & à se id DEUS exposcit.

Thom. à Jesu Oper. Tom. I.

rer. Et hoc sufficit ad rationem virtuosum. Hanc autem præparationem animi habuerunt Sancti illi Patres veteris testamenti, & hoc sufficit, ut verè dicerentur pauperes spiritu.

Ad 3. respondetur quod licet paupertas appelleretur instrumentum perfectionis, adhuc tamen non obstat quin sit virtus: nam etiam obedientia, castitas, & jejunium perfectionis instrumenta à D. Thoma & à Patribus appellantur, & ipsi confitentur veras esse virtutes.

Ad 4. argumentum respondeo, cum D. Bonavent. 1. Tom. in *Apologia pauperum in 3. particula quarta responsionis arti. 2.* quod sicut aliud est medium pudicitie conjugalis, aliud sanctimonie virginalis, sic aliud est largitatis politice, aliud paupertatis Evangelicæ. Largitas namque politica, quia circa mundana versatur, nequaquam etiam secundum rectam rationem consulit possessionum terrenarum abrenunciationem; sed potius iuste possessorum distributionem; & retentionem moderatam. Quare in persona viti politici Prov. 30. dixit Salom. *Paupertatem, & divitiis ne dederis mihi.* Evang. vero paupertas eo quod ad æterna spiritum sublevet, tanquam ea, quæ in cælis sibi thesaurizat, suadet se profitentibus, debere nudari, quoad effectum domini rebus omnibus temporalibus, & arcta sustentatione esse contentos quantum ad usum. Et sic est ipsius modus sive mediocritas, quod sic relinquatur dominium, ut non rejiciat usum, sicque arctitudinem usus referret, ut sustentationem non devitet.

CAPVT III.

De origine, & institutione voti paupertatis.

DE paupertate Evangelica diversi fuere hæreticorum errores. Alii illam irridunt divitiis paupertati comparantes, ut Vigilant, olim temerè, apud Hieron. & Augustin. affirmabat. Alii ipsa vanè paupertatem extollebant, ut auli fuerint asserere neminem posse vitam æternam consequi, nisi ita divitiis omnibus renunciaverit, ut nihil proprium retineat; horum meminit Augustin. *de heresibus Cap. 40.* & Epiphanius *heresi 61.* fuerunt autem hujus factionis hæretici (eodem teste August.) Apostolici vocati, qui arrogantissime sibi tale nomen concinere dicentes se Apostolorum vitam sequi.

Eodem ferè errore maculati fuerunt Waldenses, & eorum duces. Joannes Hus, & Wicleph, ut habetur in *Concil. Constantiensi sess. 8. heresi 36.* apud nostrum sapientissimum Thomam Waldensem *Lib. 3. doctrinalis Cap. 81.* & apud Castrum *verb. paupertas, heresi 2.* asserentes inter Christianos maxime inter Clericos omnia debere esse communia.

Alii denique ita paupertatem deprimunt, ut eam profiteri illicitum, & temerarium ducant. Imo nullâ ratione hujusmodi votum ad perfectionem conducere velint. Tenuit id Desiderius Longobardus tempore *Alexandri III.* qui illicitum esse ajebat omnia pro Christo relinquere, nisi talem religionem quis ingrediat, quæ possessiones habeat, vel nisi talis sit, qui de labore manuum vivere possit. Hujus videtur inscius vestigia Gualtelmus de sancto amore, qui tractatum

Ddd 3 quon-

IESU
Spirit.
II
II

libro aliquo ab
necesse est
Ita enim D.
onem specia
e vero. 2. 2. q.
ita abstrahat
avaritia sive
& possessio, ut
3. Per se qui
tis impedit
trahendo, hoc
cupiditatem,
divitiarum
virtus specia
paupertas
positivum
onum virtuo
tis, & super
si in mundo
iscentia
primendum
alutatis: ad
tis, virtus
go ad repone
ve avaritie
liqua virtus
soleat esse
ret ex super
liberalita
nem: nam
ie passio
ita eam
edimenta
officium
perfectio
in qua di
que im
tendo, &
ssionem.
que est
excellen
is, ut in
nos sum
istitia, ut
in pecu
enda est
cum sit
exceles
are om
paupci.

quendam contra Ordines mendicantes edidit. Contra hos lausimè scripsit D. Thomas in Opusculo contra impugnantes Religionem. D. Bonaventura in Apologia paup. Waldensis in Doctrinali lib. 4. ferè per totum. Bellarm. lib. 2. de monachis variis in locis, præcipuè in Cap. 9. 20 & 45. sed quia nos in præsentì inter Catholicos agimus, hoc in loco refellendi non erunt istorum errores, sed tantum veritas Catholica breviter stabilienda.

Autor paupertatis Evangelicæ fuit Christus Dominus. Et in lege veteri S. ELIAS, ejusque affecta Fili Prophetarû.

Primum igitur constituo paupertatem Evangelicam non merum figmentum, non rem novam, aut illicitam; sed à Christo Domino institutam, & à multis Patribus veteris Testamenti in magno pretio habitam fuisse, Et ut ab hoc ultimo incipiam.

Si vetera ad memoriam revocare velimus, hujus abrenunciationis autorem in lege veteri mulò ante Christum, & Apostolorum tempora sanctissimum ELIAM Prophetam, teste Isidoro, compertemus: is enim lib. 2. Cap. 15. de officiis ait. Unde ad monachos studium defluxerit paupertatis, vel quis hujus conversationis existerit autor, quantum pertinet ad auctoritatem veterum scripturarum. hujus propositi princeps ELIAS, & discipuli ejus fuerunt. Hæc Isidorus. Hanc autem ELIÆ paupertatem simul cum obedientia descripsit Joannes 44. Hierosolymitanus Patriarcha, qui floruit circa annum Domini 400. Is enim in lib. quem scripsit de institutione monachorum in lege veteri exortorum, & in nova perseverantium Cap. 9. Recedit, inquit, ELIAS in solitudinem, relinquens de cetero mundanas divitias, non solum mente, sed etiam opere, ne per domesticam curam, aut per facultates, & terrenas possessiones, impediretur à consecratione perfectionis via monastica, ad quam tunc ipse vocabatur à DEO.

Et Cap. 3. Recede hinc, scilicet de terra, & de cognatione tua non solum animo, ut terrenis possessionibus tu generis, & caducis mundi divitiis cor tuum non apponas: sed etiam opere, ut ipsas non possideas: nisi enim quis renunciataverit omnibus, quæ possidet, non potest meus esse discipulus, &c. & Cap. 2. clarius demonstrat ELIAM fuisse autorem hujus instituti (Evangelicæ nempe paupertatis.) Elias, inquit, monachorum princeps primus exiit, à quo sancta eorum primævaque institutio sumpta exordium; ipse enim obtentu contemplationis divinæ, & desiderio sublimioris profectus, longe ab urbibus recedens, & seipsum cunctis terrenis ac mundanis exuens, religiosam, & eremiticam vitam primus hominum de industria ducere cepit.

Hanc etiam ELIÆ nuditatem laudat Chrysostomus his verbis: unde mirabilis factus est ELIAS? nonne à libera ad Regem proclamatione? nonne à Zilo qui eras ad DEUM? nonne à repudiatione possessionum? Hæc Chrysost. Et demum ELIAS Proph. in tanta paupertate vixit, ut 4. Regum 1. legatur vestium loco Zona pellicea amictus, victum autem modo à vidua, modo à corvo quasi mendicatum quærens, hujus discipulus, ac instituto simillimus fuit Eliseus Proph. qui (ut 3. Reg. 19. habetur) ab illo ad perfectionem hanc vitam invitatus paternis statim agris, & bobus, imò ipsis parentibus, & domo relictis magnam exemplum dedit omnia à se abdicantibus quare hæc impig è pro Christi nomine deferenda sint. Unde de eo rectè scripsit Ambros. lib. 1. de off. Cap. 17. Dominus non vult simul ef-

Legend. n. Fr. MARIÆ Historiæ Genera. pheti.

fundi opes, sed dispensati, nisi ut Eliseus foret, qui boves suos occidit & pavit pauperes ex eo quod habuit, ut nulla cura teneretur domesticam daret.

Similes etiam iis existere, qui horum utriusque institutum sequentes, illorumque magisterio, ac disciplina perfectum monasticæ vitz institutum tenentes Prophetarum filij sunt nuncupati Hos enim à reliquo vulgo segregatos fuisse, & communem quandam vitam inter se vivere apparet ex miraculis, quæ Eliseum fecisse scribitur 4. Reg. 4. Cum aquis sanantibus, tum oïæ amaritudinem abstergenda, tum denique pane, qui omnibus usui futurus erat multiplicando. Apud hos vero quanto pretio fuerit paupertas docet distinctum judicium Giezi, qui insanabili lepra ab Eliseo Propheta ob proprietatis vitium multatus fuit. Quia ut rectè Cassianus lib. 7. de institutis cœnobiorum Cap. 14. Es que ne antea quidem possederat volens acquirere, non modo gratiam prophetiæ non meritis possidere, quam veluti per successionem hereditariam à suo habuit magistro suscipere, verum è contrario eterna lepra Elisei maledictione perfundatur. Hæc Cassian, qui ibidem docet hanc penam Giezi fuisse inflictam ob prædictum vitium proprietatis. Nec levis est conjectura: sed potius id luadent non contentenda argumenta, ELIAM Prophetam ejusque posteros non utrunque paupertatem coluisse, sed etiam voto firmasse, de quo nos latè dissertimus in libello de antiquitate, & origine nostri Ordinis, & in præfationibus ad nostram Regulam.

Id tamen constantissime statuendum est votum paupertatis à Christo Domino perfectè fuisse institutum; addidit perfectè, quia etsi olim non d. b. em hoc votum fuisse observatum, & spiritu prophetico ab illis Patribus prævisum, tamen credendum est illud vel non fuisse ab omnibus tunc, verè agnitum, vel etiam ab his, à quibus fuit præcognitum non tam perfectè observatum, sicut in lege nova, in qua Christus sua vita & exemplo paupertatem docuit, & celebravit. Pater id primo, quia cum Christus fuerit autor, & instructor status religiosi (ut nos etiam in Tractatu de monastica professione docuimus) & certum sit hunc statum comitari ex paupertate inter alia duo vota, ambigendum non est illud fuisse à Christo Domino institutum.

Præterea prob. ex illo Matth. 19. Si vult perfectus esse, vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus. Quibus Christus Dominus abrenunciandi possessionibus omnibus, & divitiis non tantum in affectu, sed in effectu consilium altissimum indicavit. Imò his verbi simul ad votum paupertatis hortatus est, quia parum prodesset dare omnia pauperibus, si quis paulò post iterum rediret ad lucra, & divitias comparandas. Quare sancti Patres intellexerunt hoc testimonio commendari paupertatem perfectam, quæ suscipitur, & firmatur voto, & proposito permanente.

Sic D. August. in Epist. 29. q. 4. & in Psal. 103. Concl. 3. ubi totum hunc locum refert ad professionem monasticam, & D. Bernard. in Sermon. super hunc locum Evangelij censet, videndos est Bellarm. Tom. 1. lib. 2. de monach. & nosser Waldensis in Doctrinali art. 1. Cap. 14. qui calumnias hereticorum falsaque hujus loci expolitiones elidunt.

Hoc

Ordin. Matthei de m. Cam. 1. Cap. 21. & 2. Cap. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Hoc tamen unum ex eorum mente adducam, prædicta Domini verba, non tantum in animi præparatione, & in affectu, ut falsè fingunt hæretici, sed etiam cum effectu esse capiendâ, tum quia Patres quamplurimi ita prædictam locum intelligunt, & non est cur velint hæretici proprio sensu nisi sibi potius, quam Patribus esse credendum: tum quia non solum doctrinâ, sed exemplis verus illorum verborum sensus semper in Ecclesia fuit confirmatus.

Ita Christus Dominus ac Redemptor noster hujus consilii auctor, ut ipsa confirmaret, quæ opere docebat, mendicis, & pauper esse voluit, adeo, ut nec, ubi caput reclinarer, possideret, & cum dives esse, teste Apost. 1. Cor. 8. 1. pro nobis egenus factus est, nec puduit eum in cuius manu erant omnes fines terræ, aliorum elemosynis suam vitam sustentare. Et hanc Filii paupertatis Deipara Virgo MARIA ejus mater sanctissima complexa fuit: Idem fecerunt Apostoli, ut pater ex illo Matth. 19. Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te, Et omnibus illa vivendi forma à Domino præscripta est, nolite possidere aurum, neque argentum, neque duas tunicas. Num hoc de præparatione animi intelligi potest? unde August. Lib. 7. de Civit. Cap. 4. ait, Dixerunt potentissimis (.i. Apostoli) ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te. Hoc votum potentissimi venerant, sed unde hoc eis, nisi ab illo, de quo continuo dictum est: Dans votum vocent. Ita Augustinus.

Et tandem Leo Magnus in serm. de festo omnium Sanctorum: Hujus inquit, magnanima paupertatis nobis exemplum primi post Dominum Apost. tribuerunt, qui omnia sua sine differentia relinquentes, ad vocem celestis magistri, à captiva piscinâ in piscatores hominum mutati sunt. Ex hac igitur paupertatis Regula, quam Apostoli professi sunt, ortum habuit communis illa vita, quæ inter primos Ecclesiæ fideles Apostolorum tempore fuit in uso, ut patet Act. 4. ubi sic legitur: Multitudinis autem credentium erat cor unum, & anima una, nec quisquam eorum, quæ possidebat aliquid suum esse dicebat, sed illis erant omnia communia. Quod autem hæc communis vita, & bonorum abdicatio voto tunc esse firmata, docet Augustin. serm. 1. de communi vita Cleric. ubi idipsum se cum suis face-re voluisse fateatur, quod primos Christianos fecisse testantur acta Apostolorum. Et ob id sæpe repetit nemini licere aliquid habere proprium post professionem factam.

Confirmat verò hujus communis vitæ tunc temporis professionem Ananiz, & Saphiræ exemplum, sive testimonium. Nam cum it cum cæteris vitam communem amplexarentur, & clam post emissum votum suorum bonorum pretii partem tenuissent, continuo ab Apostolo Petro detecti, & à DEO percussis miserè perierunt. Quam mortem ob peccatum peccati proprietatis eis contigisse plures Patres testantur, ut sunt Augustinus, Chrysostomus, Hieronymus, Fulgentius, Gregorius, apud Bellarminum ut supra Cap. 20. qui, & alii in hujus sententiæ confirmationem à nobis adducendi erunt infra, quando de gravitate, & poenâ proprietatis sese obtulerit dicendi occasio.

Post Apostolorum etiam tempora hoc Christi consilium à cunctis religioz vitæ professoribus in sensu explicato fuit intellectum. Ita enim de S. Antonio D. Athanasius in ejus vita scripsit. Quod cum audisset in Ecclesia legi hoc Evan-

gelium, Si vis perfectus esse, vende omnia quæ habes, eum mox à DEO edoctum de vero sensu eorum verborum, & omnia vendidisse & dedisse pauperibus. Idem de S. Francisco D. Bonaventura in ejus vita testatur. Et Possidon. S. Augustinum consideratione eorundem verborum omnibus abrenuntiassè in ejus vita refert. Quod de D. Cypriano testatur Piatius ejus Diaconus in illius vita, qui omnia vendidisse, & dedisse pauperibus, motum illis verbis, si vis perfectus, &c. luculenter tradit. Ac tandem Hieron. de Hilariõne in ejus vita scripsit memorem illorum verb. qui non renuntiat omnibus, quæ possidet, omnia dereliquisse, & nudum in vastam cretem perrexisse.

Tandem ex antiquis monachorum Regulis id ipsam colligitur: & imprimis optime, & disertissime id Basilii in Regula fufior. Cap. 8. docet, ubi de professione loquens: Porro, inquit, hujusmodi abrenuntiatio initium sumit ab alienatione rerum externarum, veluti possessionum, & affectionum ad res inutiles, quomodo sanè ut faceremus, suo exemplo admonuerunt sancti Discipuli, Jacobus quidem & Joannes relicto Patre Zebedæo, ipso quoque, de quo tota illorum viduus ratio pendebat, navigio.

Et paulò infra in confirmationem hujus veritatis afferit illud Luc. 14. Qui non renuntiat omnibus, quæ possidet, &c. & illud Matth. 19. Si vis perfectus, &c. & addit dicens: Quo etiam spectat illa negotiatorum similitudo, qui inventa una pretiosa margarita, vendidit omnia, quæ habuit, & emiit eam. Planum est pretiosam illam margaritam regnum celeste significare, quod regnum nos assequi non posse, nisi omnia simul quæ habemus, gloriam, divitias, genus pro eo comparando neglexerimus. Hæc Basilii.

Videndus est Augustinus Regul. 1. Clericor. ubi ait: Si quis venire desiderat ad Congregationem fratrum, qui in unum esse videntur, &c. non ignoret Evangelij dictum, quo dixit: vendat omnia sua, & erogat egenis, & pauperibus: constabitque id latius ex dicendis infra dispus. 2. Cap. 1. ubi ex regulis Patrum, usus & praxis hujus voti maxime circa abdicacionem omnium rerum adducetur.

Ex quibus jam aperte colligitur, quam antiquum fuerit paupertatis votum, & cujus in lege veteri observatio præcessit. Perfecta vero institutio à Christo Domino emanavit, ac demum ab Apostolis, primisque Christianæ fidei cultoribus observatum fuit.

ratu Cap. 4. & Michaelem Munnoz. in propugnaculo Eliæ Lib. 2. tit. 1. Cap. 2. & Petr. Waselium Lib. 2. vindiciat. sect. 5. art. 3.

CAPVT IV.

Paupertatem esse potissimum perfectionis instrumentum, ac quod proinde expediens sit votere paupertatem.

Imprimis constituo votum paupertatis potissimum esse instrumentum ad perfectionem charitatis acquirendam: hoc dictum ex impedimentis & incommodis, quæ divitias ipsas consequuntur, facilius percipitur. Primum igitur est,

Vid. Le-
anam
Tom. 1.
Annal.
Ordin.
Carmel.
in Appa-
raturu
Lib. 2. tit. 1. Cap. 2. & Petr. Waselium Lib. 2. vindiciat. sect. 5. art. 3.

IESU
Spirit.
II
II